

Aktiv hela livet

Uppföljning av genomförda åtgärder 2019-2020

Dokumenttyp: Uppföljning idrottspolitiska programmet

Diarienummer: KOF 2016-63, KS 2016-795

Dokumentansvarig: Idrottsutvecklingschef

Adresserat till: Kultur- och fritidsnämnden, Kommunstyrelsen

Tidpunkt för aktualitetsprövning:

Relaterade styrdokument: Aktiv hela livet – idrottspolitiskt program för Linköpings kommun, Handlingsplan för implementering av Aktiv hela livet

Sökord: Uppföljning, aktiv hela livet, handlingsplan

Innehåll

1	Idrottspolitiska programmet – Aktiv hela livet	4
1.1	Programmets tre bärande delar	4
1.1.1	Aktiv hela livet	4
1.1.2	Jämställdhet	5
1.1.3	Inkludering	5
1.2	Fem fokusområden	5
2	Handlingsplan för implementering	6
3	Uppföljning 2019-2020	6
3.1	Aktiv i en förening	6
3.1.1	Nytt föreningsstöd	6
3.1.2	Nya fördelningsprinciper	8
3.1.3	Reviderade och förenklade avgifter	8
3.1.4	Särskilt stöd (Corona)	9
3.1.5	Nytt elitstöd	9
3.1.6	Jämställd sponsring	10
3.1.7	Utökat samarbete med RF-SISU Östergötland	10
3.2	Aktiv utanför det organiserade föreningslivet	10
3.2.1	Extra stöd till egenorganiserad idrott	11
3.2.2	Utredningar – egenorganiserad idrott	11
3.2.3	Ett aktivt friluftsliv	11
3.2.4	Utveckling av Ryd Motionscentrum	12
3.2.5	Fysisk aktivitet för äldre och personer med funktionsnedsättning	12
3.2.6	En rikare fritid i utsatta områden	12
3.3	Mötesplatser för aktivitet	13
3.3.1	Anläggningsstrategi	14
3.3.2	Stadsplanering	15
3.3.3	Digitaliseringsinsatser	16
3.4	En aktiv skola/förskola	16
3.4.1	Idrottsundervisning	16
3.4.2	Aktivitet under skoltid och i anslutning till skoltid	17
3.4.3	Aktiv fritidsverksamhet	18
3.4.4	En aktiv förskola	18
3.4.5	En aktiv lärmiljö, inomhus och utomhus	18
3.5	Upplevelser som främjar fysisk aktivitet	18
4	Samverkan i frågor om idrott och fysisk aktivitet	19
5	Fortsatt arbete	20

1 Idrottspolitiska programmet – Aktiv hela livet

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2018 (KF 2018-06-19 § 173) att fastställa det idrottspolitiska programmet – *Aktiv hela livet* som beskriver hur Linköpings kommun ska skapa förutsättningar för medborgarna att vara fysiskt aktiva hela genom hela livet. Programmet bygger på tre övergripande områden:

- Aktiv hela livet
- Jämställdhet
- Inkludering

Det idrottspolitiska programmet är ett kommunövergripande styrdokument där samtliga nämnder, förvaltningar och bolag har ett ansvar att utifrån respektive ansvarsområde arbeta för att skapa förutsättningar för fysisk aktivitet genom hela livet.

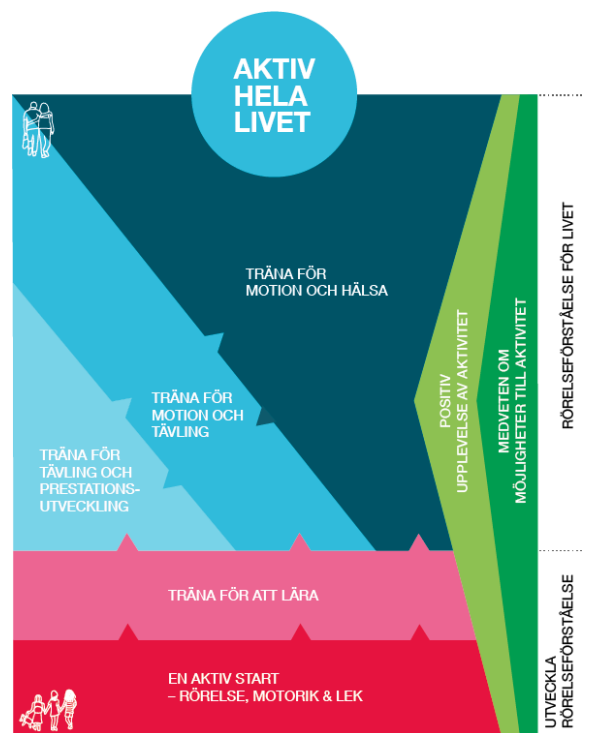
1.1 Programmets tre bärande delar

1.1.1 Aktiv hela livet

Oavsett om du tränar för att bli ditt bästa jag eller bäst i världen ska det finnas möjligheter och förutsättningar för alla Linköpingsbor att, utifrån sina förutsättningar, kunna vara fysiskt aktiva. En viktig nyckel för att få så många som möjligt att vara fysiskt aktiva under hela livet är rörelseförståelse. Det handlar om att utveckla ett rörelseförråd men också att skapa förutsättningar för att individen ska vilja, våga och kunna vara fysiskt aktiv genom hela livet.

Rörelseförståelse ska ses ur ett livscykelperspektiv. För att utveckla en livslång rörelseförståelse är det viktigt att ha motivation att hålla fast vid långsiktiga mål, och att inte ge upp vid motgångar.

En positiv utveckling tidigt i livet skapar motivation för individen att fortsätta vara aktiv, oavsett om individen väljer att träna för motion och hälsa, träna för motion och tävling eller träna för tävling och prestationsutveckling (elit).

1.1.2 Jämställdhet

Jämställdhet är nödvändigt för utveckling. En jämställd idrott handlar om att alla ska ha samma möjligheter att forma idrotten och sitt eget idrottande. Det förutsätter en jämn fördelning av makt, inflytande och resurser.

I takt med att samhället utvecklas ställs allt högre krav på att kommuner, idrottsrörelsen och andra aktörer skapar bra förutsättningar för möjlighet till fysisk aktivitet på lika villkor. Inom idrottsrörelsen ska alla ha rätt att vara med som utövare. En jämställd idrott, utan begränsade normer, attraherar fler människor att vara delaktiga. Jämställdhet är en förutsättning för en framgångsrik utveckling, oavsett om människor är aktiva inom idrottsrörelsen eller genom egenorganiserad idrott.

1.1.3 Inkludering

En inkluderande idrott handlar om att ta till vara möjligheter och undanröja hinder, att ta till vara på olika kompetenser och erfarenheter. Linköpings kommun ska följa och arbeta efter samtliga diskrimineringsgrunder¹. Olika socioekonomiska förutsättningar är också viktigt att ha i beaktande när det gäller att inkludera alla. Därför handlar det också om att sänka ekonomiska trösklar och skapa förutsättningar för alla att vara fysiskt aktiva. All barn- och ungdomsidrott ska också ske på barnens villkor och utifrån barnkonventionen som blev lag år 2020 (Lag (2018:1197) om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter).

1.2 Fem fokusområden

Att skapa jämställda och inkluderande förutsättningar för alla att vara fysiskt aktiva genom hela livet ska genomsyra det idrottspolitiska programmets fem fokusområden:

- Aktiv i en förening
- Aktiv utanför det organiserade föreningslivet
- Mötesplatser för aktivitet
- En aktiv skola/förskola
- Upplevelser som främjar fysisk aktivitet

¹ Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder (Diskrimineringsombudsmannen 2019-10-23)

2 Handlingsplan för implementering

För att säkerställa det kommunövergripande ansvaret beslutade kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386 att fastställa en handlingsplan för implementering av det idrottspolitiska programmet. Handlingsplanen togs fram genom dialogsamtal med flera olika aktörer och resulterade i ett antal olika aktiviteter under respektive fokusområde i programmet.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att sammanställa samtliga nämnders aktiviteter och redovisar en kommunövergripande uppföljning till Kultur- och fritidsnämnden och Kommunstyrelsen i samband med årsredovisning.

Beslutad handlingsplan gäller för mandatperioden och en ny handlingsplan kommer att arbetas fram och börja gälla från och med 2023.

3 Uppföljning 2019-2020

Uppföljningen av de aktiviteter som finns i den kommunövergripande handlingsplanen delas upp efter programmets och handlingsplanens fem olika fokusområden. I samband med uppföljningen har Kultur- och fritidsförvaltningen haft dialogsamtal med olika kommunala aktörer och med idrottsrörelsen.

3.1 Aktiv i en förening

Föreningslivet står inför stora utmaningar och håller sakta men säkert på att byta skepnad. Barn och ungdomar slutar idrotta i förening i allt tidigare åldrar och flertalet hittar inte tillbaka till föreningsidrotten. Samtidigt upplever många vuxna att trösklarna in i föreningslivet är höga. Med anledning av detta har den svenska idrottsrörelsen samlats runt en ny inriktning – Strategi 2025², där de beskriver hur idrotten ska förnya sig för att förbli attraktiv. Strategin handlar till stor del om en förändrad syn på träning och tävling.

Linköpings kommun ska stötta, hjälpa och samverka med idrottsrörelsen i denna förändringsprocess och det idrottspolitiska programmet går helt i linje med idrottsrörelsens strategiarbete.

3.1.1 Nytt föreningsstöd

Sedan det idrottspolitiska programmet beslutades har Kultur- och fritidsförvaltningen (i samverkan med Linköpings Idrottsförbund), arbetat fram och implementerat ett nytt föreningsstöd som i stor utsträckning utgår ifrån kommunens idrottspolitiska program – Aktiv hela livet.

² <https://www.strategi2025.se/>, 2019-10-23

Linköpings kommun vill genom stödet till föreningslivet skapa förutsättningar för så många som möjligt att vara aktiva så länge som möjligt. Linköping kommuns bidragssystem ska vara lätt att förstå, jämställt och inkluderande, enkelt att administrera och möjliggöra för mer tid till barn och ungdomars aktiviteter.

Det tidigare föreningsstödet bestod av ett 15- tal olika kontanta bidrag med olika blanketter, olika ansökningsdatum och olika riktlinjer och bidragsregler. Ett syfte med nya bidragsformer var att förenkla för föreningslivet när det gäller administration kring bidragssökande.

Nu har Linköpings kommun istället tre olika bidragsformer:

Verksamhetsbidrag

Ett normstyrt verksamhetsbidrag med ett fast regelverk som baseras på aktivitet (kommunala LOK-stödet). Bidrag utgår med ett fast belopp per bidragsberättigad ledarledd gruppaktivitet och ett rörligt belopp per bidragsberättigad deltagare.

I Linköpings strategiska arbete med jämställdhetsfrågor och en jämställd idrott har kommunen beslutat att ha ett extra deltagarstöd med ett rörligt belopp per flicka och aktivitetstillfälle. I praktiken innebär det ett differentierat deltagarstöd genom att flickor erhåller ett något högre belopp per aktivitetstillfälle med målet att skapa ett jämställt stöd på strukturnivå. Det aktivitetsbaserade verksamhetsbidraget är därmed jämställt fördelat på individnivå. På grund av att pojkars idrottande ofta är mer träningsintensivt och utövas i stora grupper blir fördelningen ojämn på strukturnivå.

Anläggningsbidrag för mötesplatser

Detta är ett normstyrt bidrag som möjliggör för föreningar att söka stöd för investeringar, drift av egen anläggning samt lokalkostnader. Under 2020 förändrades delar av anläggningsbidraget och blev mer flexibelt att söka för föreningslivet och underlättar samplanering med RF- SISU Östergötlands anläggningsstöd.

Utvecklingsbidrag

Utvecklingsbidraget är ett kvalitativt och dialogbaserat bidrag. Syftet med bidraget är att förbättra och förstärka dialogen med föreningslivet, öka precisionen i föreningsstödet och göra det enklare för såväl föreningslivet som kommunen att arbeta med verksamhetsutveckling. Bidraget uppmuntrar till kvalitetshöjningar och utvecklingsarbete och är ett sätt att implementera kommunens idrottspolitiska program – Aktiv hela livet.

Beslut grundar sig på särskild prövning från fall till fall efter dialogmöte med föreningen. Föreningar kan söka bidrag för satsningar, idéer, utvecklingsinsatser, uppstartsverksamheter, projekt med mera som ligger i linje

med nämndens mål och de utstakade målen i det idrottspolitiska programmet för Linköpings kommun.

Linköpings kommun har nu ett tydligare bidragssystem som är enklare både för handläggning inom kommunen och för föreningslivet. Det är färre bidrag och mer enhetliga ansökningsdatum. All bidragsadministration sker digitalt i IT-systemet *Interbook Go* vilket underlättar hela bidragsprocessen.

3.1.2 Nya fördelningsprinciper

Tillsammans med föreningsbidrag och anläggningar är fördelning av tider i kommunala idrottsanläggningar ett av kommunens viktigaste styrmedel för att skapa rättvisa förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet.

Tidigare grundprinciper för fördelning av tider i kommunens idrottsanläggningar har inte, förutom vissa mindre justeringar, reviderats sedan 1999.

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetade under 2019, tillsammans med RF-SISU Östergötland och Linköpings idrottsförbund, fram nya principer för fördelning av tider i kommunala anläggningar för inomhusidrott. De nya principerna beslutades i kultur- och fritidsnämnden i februari 2020 (KOF 2020-02-13, § 9).

Syftet med förändringarna är bland annat att skapa en mer rättvis fördelning, få bättre kontroll på hur och av vem kommunens anläggningar bokas samt att effektivisera nyttjandet av kommunens idrottsanläggningar.

Tidfördelningen har tidigare hanterats av Linköpings Idrottsförbund på uppdrag av kultur- och fritidsnämnden. Från och med 2020 administreras detta av Kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med RF- SISU Östergötland och Linköpings Idrottsförbund.

De nya principerna innebär bland annat att varje enskild förening ansöker om tider, att de i samband med ansökan också meddelar lag, ålder och kön, att föreningen inte per automatik har företräde till föregående års tider samt större anpassningar av anläggning utifrån ålder och antal deltagare.

3.1.3 Reviderade och förenklade avgifter

Under 2020 revideras kultur- och fritidsnämndens avgifter med syftet att få uppdaterade och mer transparanta avgifter för bokning av kommunala anläggningar. Avgifterna är nu mer tydligt grupperade efter olika anläggningstyper. Revideringen innebär att avgiften höjdes för en del anläggningar medan andra anläggningar fick en lägre bokningsavgift. De nya avgifterna börjar gälla 2021. Detta arbete genomfördes i samverkan med Linköpings Idrottsförbund.

3.1.4 Särskilt stöd (Corona)

Coronapandemin har slagit hårt mot kommunens idrottsföreningar.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i april (Ordförandebeslut) om särskilt riktade stödinsatser för idrottsrörelsen. Det riktade stödet innebar tillfälliga flexibla avbokningsvillkor, bibehållna kommunala bidrag (flexibelt utvecklingsbidrag samt bibehållet verksamhetsbidrag), anstånd att betala avgifter samt ett tillfälligt bidrag för extraordinära kostnader och inkomstbortfall.

Dessa stödinsatser har varit gällande från april till och med årsskiftet 2020-2021. Totalt har cirka 1 700 000 kr betalats ut i tillfälligt bidrag (inklusive extra medel för sommaraktiviteter).

Det tillfälliga bidraget innefattade inte kommunens elitidrott, som på grund av pandemin drabbats väldigt hårt. Extra hårt drabbade är kommunens arenaidrotter som bär på stora kostnader i kombination med uteblivna publikintäkter och en osäker sponsormarknad.

I oktober 2020 beslutade kommunstyrelsen (KS 2020-10-06, § 272) om ett extra tillfälligt elitstöd där arenaidrotterna var extra prioriterade och fick stöd i relation till redovisade intäktsbortfall och extraordinära kostnader.

Alla ansökande föreningar som uppfyllde kriterierna för elitidrott, fick ett tillfälligt elitidrottsstöd under 2020. Eftersom kvinnors idrottande generellt sett ges sämre förutsättningar och att de därmed drabbas extra hårt av pandemin, beslutades det om ett extra stöd till elitidrottande kvinnor. Totalt utbetalades 5 000 000 kr till tillfälligt elitstöd.

Kommunens totala "coronastöd" i form av kontanta bidrag uppgick till cirka 6 700 000 kr under 2020.

3.1.5 Nytt elitstöd

Det tidigare kontanta elitstödet till Linköpings idrottsföreningar baseras på hur stort mediegenomslag respektive förening får årligen. Storleken på stödet och vilka föreningar som erhåller stöd varierar från år till år. De föreningar som får elitstöd ingår en överenskommelse med Linköpings kommun. Denna överenskommelse ser olika ut för respektive förening men generellt handlar det om att på olika sätt marknadsföra Linköpings kommun.

I december 2020 (KOF 2020-12-17, § 118) beslutade kultur- och fritidsnämnden om ett nytt elitstöd som syftar till att möjliggöra för fler föreningar som bedriver elitverksamhet att kunna erhålla kommunalt elitstöd.

Kriterierna för att erhålla kommunalt elitstöd är att det ska vara en RF-ansluten idrottsförening med minst 30 000 aktiva på nationell nivå. Föreningar ska ha lag i högsta nationella seniorserien alternativt svensk mästerskapsnivå, senior topp 10 (individuella idrotter).

Föreningar som uppfyller kriterierna erhåller ett grundstöd per elitaktiv. För att uppmuntra föreningar att skapa förutsättningar för elitidrottande individer att

kombinera elitidrott med studier finns ett stöd för att möjliggöra dubbla karriärer. Kvinnliga elitidrottare har generellt sett sämre förutsättningar än manliga elitidrottare och därför kan föreningar ansöka om en jämställdhetsbonus till föreningar vars elitaktiva utgörs av minst 40 % kvinnor.

3.1.6 Jämställd sponsring

Linköpings kommun har startat ett arbete tillsammans med de kommunala bolagen med syftet att sponsra jämställt. Det är viktigt att de kommunägda bolagen är förebilder i utvecklingen mot en mer jämställd sponsring. Ambitionen är att bolagens sponsring ska fördelas lika mellan män och kvinnor. För att nå dit behöver kommunen och bolagen bland annat stärka kompetensen om sponsring och jämställdhet, utarbeta nya direktiv för jämställd sponsring, analysera nuvarande fördelning samt ta fram en plan för att nå en jämställd sponsring.

Under 2020 beslutades det om nya ägardirektiv för de kommunala bolagen. I de nya ägardirektiven framgår att bolagen ska sponsra jämställt.

För att få fram analysunderlag och kartläggning har Linköpings kommun haft ett samarbete med stiftelsen *Fair Pay*.

3.1.7 Utökad samarbete med RF-SISU Östergötland

Under 2020 har kommunens samarbete med RF- SISU Östergötland utökats och intensifierats. Kultur- och fritidsnämnden tecknar årligen en överenskommelse med RF- SISU Östergötland angående utbildningsinsatser till Linköpings idrottsföreningar där utbildningar inom ramen för det idrottspolitiska programmet prioriteras.

Förvaltningen samarbetar också med RF- SISU Östergötland i hanteringen av utvecklingsbidraget och anläggningsbidraget för att erbjuda ett så effektivt och rättvist stöd som möjligt. Under 2020 har samverkan varit extra viktigt för att samarbeta kring kommunens, RF-SISU Östergötlands och Riksidrottsförbundets extra Corona-stöd.

De båda parterna träffas kontinuerligt och stämmer av olika frågor och RF-SISU Östergötland är sedan 2019 med i kommunens idrottsråd.

3.2 Aktiv utanför det organiserade föreningslivet

Parallellt med att föreningsidrottandet minskar, växer den egenorganiserade idrotten, till exempel cykling, löpning och styrketräning. De mest populära idrotts- och motionsaktiviteterna är sådana som kan utföras i oorganiserad regi. Linköping ska arbeta för att det finns bra förutsättningar för egenorganiserad idrott.

3.2.1 Extra stöd till egenorganiserad idrott

I december 2019 beslutade kultur- och fritidsnämnden (KOF 2019-12-12, § 169) om ett tillfälligt stöd för investeringar i föreningsdrivna anläggningar.

Linköpings kommun har flera idrottsanläggningar som drivs av föreningar. Att ansvara för drift - och skötsel av anläggningar tar mycket ideell tid i anspråk och det är svårt för föreningslivet att ensamma bära kostnaderna för större investeringar. Fem föreningar beviljades ett stöd på sammanlagt 6 000 000 kr. Gemensamt för anläggningarna är att de är unika i sitt slag och når en stor grupp kommuninvånare. Flera av anläggningarna är tillgängliga för alla att nyttja och de investeringar som behöver göras syftar till att skapa förutsättningar för föreningslivet att erbjuda Linköpingsbor och besökare trygga, säkra och tillgängliga anläggningar utifrån ett nyttjande- och besöksperspektiv.

Att idrotta och motionera utanför det organiserade föreningslivet har ökat i popularitet och Linköpings kommun arbetar för att skapa bra förutsättningar för den egenorganiserade idrotten genom att bland annat tillhandahålla anläggningar för denna form av verksamhet. Att utveckla den egenorganiserade idrotten är också en jämställdhetsfråga då fler och fler kvinnor/flickor väljer denna form av aktivitet.

I kultur- och fritidsnämndens internbudget för 2019 utökades ramen för driftsbidraget med 500 000 kr till de föreningar som tillhandahåller och ansvarar för drift och skötsel av motionsspår, cykelspår och skidspår, det vill säga anläggningar för egenorganiserad idrott som är öppna och tillgängliga för alla att nyttja. Totalt beviljades 19 föreningar ett extra driftsbidrag under 2019.

3.2.2 Utredningar – egenorganiserad idrott

Under 2019 presenterades två utredningar om egenorganiserad idrott. Ämnet är högst relevant utifrån ett jämställdhetsperspektiv, då statistiken visar att flickor i allt högre grad lämnar föreningsidrotten för att istället röra sig i egen regi. Som framhålls i utredningarna kan det därmed betraktas som en jämställdhetsåtgärd i sig att stötta det egenorganiserade idrottandet, och säkerställa att motionsspår och andra anläggningar upplevs attraktiva, tillgängliga och trygga för alla invånare.

Utredningarna ger flertalet förslag på hur Linköpings kommun kan arbeta konkret med dessa frågor, exempelvis genom att stimulera föreningar till att förlägga fler aktiviteter på kommunens motionsanläggningar.

3.2.3 Ett aktivt friluftsliv

I kommunens naturreservat görs löpande förbättringar för besökare, såsom information, förbättrade stigar och nya anordningar i form av rastplatser och fågeltorn. I Vallaskogen har belysningen utökats vilket innebär en betydligt längre belyst slinga genom skogen för löpning och promenader. Även ett milspår som binder samman Rydskogen och Vallaskogen har planerats och påbörjats.

I Ullaberg söder om Linköping har nya våtmarker anlagts och kring dessa nya vandringsleder som ansluter till Östgötaleden samt ett flertal rastplatser, grillplatser, toalett och fågeltorn.

Naturkartan är en applikation med information om besöksvärd natur som löpande uppdateras och hjälper besökare att hitta ut till kommunens naturpärlor. Östgötaleden har restaurerats och vidareutvecklats. Ett system av ridstigar har planerats och märkts ut söder om staden.

3.2.4 Utveckling av Ryd Motionscentrum

Fler och fler människor väljer egenorganiserad idrott vilket ställer högre krav på anläggningar för denna form av motion och idrott. De utredningar som beskrivs ovan föreslår en upprustning och utveckling av Ryds Motionscentrum för att skapa bättre förutsättningar för den egenorganiserade idrotten.

Att utreda förutsättningar för utveckling av Ryd Motionscentrum är också en aktivitet i förvaltningens verksamhetsplan. En utredning har påbörjats och planeras presenteras för kultur- och fritidsnämnden under våren 2021.

3.2.5 Fysisk aktivitet för äldre och personer med funktionsnedsättning

Social- och omsorgsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att vara aktiva. Vid upphandling av utförare inom LSS och socialpsykiatri finns utvärderingskriterier gällande hälsofrämjande åtgärder med i förfrågningsunderlag där utförarna ska erbjuda till exempel studiecirkel om kost och fysisk aktivitet. Inom äldreomsorgen är arbetet inriktat på rehabiliterande och funktionsuppehållande arbete. Social- och omsorgsförvaltningen har flera samarbeten med civilsamhället och föreningslivet med syftet att möjliggöra för förvaltningens målgrupper att vara aktiva.

Äldrenämnden erbjuder ideella föreningar som har medlemmar i Linköping att söka grundbidrag, medlemsbidrag, aktivitetsbidrag och särskilt aktivitetsbidrag. Bidragen riktar sig till personer som är 65 år eller äldre.

Under 2020 inleddes diskussioner om samverkan avseende bidragshantering där det kan finnas vinster i att till exempel använda sig av samma IT- system som Kultur- och fritidsförvaltningen använder i sin bidragsadministration.

Kultur- och fritidsförvaltningen avser att under 2021 utveckla samverkan med Social- och omsorgsförvaltningen avseende bland annat bidragshantering, utvecklingsfrågor och tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

3.2.6 En rikare fritid i utsatta områden

I januari 2020 beslutade kommundirektören om en ny modell för ledning och samordning av insatser mot segregation samt trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i kommunens utsatta stadsdelar.

Under 2020 har olika nulägesbilder och målbilder arbetats fram vilket resulterat i en åtgärdsplan med fem utvecklingsområden och 60 olika åtgärder.

Ett utvecklingsområde är *En rikare fritid för alla*. Följande åtgärder presenteras i åtgärdsplanen:

- Tillsätta en resurs som arbetar med föreningsutveckling i områdena
- Inrätta fritidslotsar i områdena
- Skapa långsiktiga och stabila strukturer kring föreningsbidrag
- Etablera fritidsbanker
- Vidareutveckla befintliga mötesplatser (Agora, Ryd Sportcenter och Berga By)
- Reservera tider i idrottshallar för lokal verksamhet
- Möjliggöra uthyrning av skollokaler för fritidsaktiviteter eller föreningar
- Samverka för att fylla lediga lokaler med fritids- eller föreningsverksamhet
- Utredda förutsättningar att bygga aktivitetsfunktioner på parkmark
- Utveckla Glyttingebadet

Åtgärdsplanen utgör en plattform för tvärspektoriell samverkan mellan kommunens förvaltningar med syfte att minska och motverka de negativa effekterna av segregation i de geografiska områdena Berga, Ryd och Skäggetorp.

Under våren och sommaren 2020 har också extra resurser avsatts för att möjliggöra för föreningar att bedriva aktiviteter i de utsatta områdena för att motverka social oro. Detta har varit extra angeläget med anledning av Coronapandemin. Sommarlovsaktiviteterna 2020 finansierades inom dels kultur- och fritidsnämndens budget samt extra medel från kommunstyrelsen.

Då pandemin hindrade många ungdomar att feriearbeta inom skola och omsorg var det många ungdomar som på olika sätt arbetade med att skapa aktiviteter och en meningsfull fritid för barn- och ungdomar. Linköpings Idrottsförbund hade en samordnande roll i detta arbete.

3.3 Mötesplatser för aktivitet

För att vara fysiskt aktiv krävs det platser att vara på. Tillgång, tillgänglighet och närhet till olika mötesplatser och miljöer för idrott och fysisk aktivitet är av stor betydelse för Linköpingsbornas hälsa och välbefinnande. Linköping växer vilket skapar konkurrens om mark för idrott, motion och rekreation. Miljöer för fysisk aktivitet ska vara en central del i kommunens planarbete. Detta gäller

alla typer av mötesplatser, som idrottsanläggningar, motionsspår, utemiljöer, rekreations- och friluftsområden, lekplatser samt förskole- och skolgårdar.

3.3.1 Anläggningsstrategi

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i maj 2018 (KOF 2018-05-24, § 87) om en anläggningsstrategi. Anläggningsstrategin presenterar dels en nulägesbild över vart olika idrotter bedrivs och dels en strategi/plan vart kommunen behöver uppföra fler anläggningar kommande 10-årsperiod.

Strategin bygger bland annat på statistik, befolkningsstruktur/prognos, demografi, bostadsbyggande, planerade skolbyggnationer och omvärldsspaning. Linköpings kommun har sedan anläggningsstrategin togs fram både färdigställt och påbörjat flertalet nya anläggningar i Linköping enligt tabellen nedan.

Anläggning	Lokalisering	Status
Konstgräsplan	Ekängen	Färdig 2019
Konstgräsplan	Skäggetorp	Färdig 2020
Cricket-pitch	Vidingsjö	Färdig 2020
Motionsspår	Ekängen	Planerad 2021
Konstgräsplan	Ljungsbro	Planerad 2021
Konstgräsplan	Linghem	Planerad 2021
Idrottshall	Sturefors	Planerad 2021
Idrottshall	Vikingstad	Planerad 2022
Idrottshallar	Vasahallen	Planerad 2023
Idrottshallar	Ryd Sport-Center	Planerad 2021
Konstgräsplan (Airdome)	Ryd Sport-Center	Planerad 2021
Simhall	Centrala Linköping	Planerad 2022
Idrottshall	Kungsberget	Detaljplan
Idrottshall	Berga	Detaljplan

Idrottshall	Djurgården	Detaljplan
Idrottshall	Linghem	Detaljplan

Under senare delen av 2020 har ett arbete påbörjats med framtagande av en utvecklingsplan för idrottsanläggningar och aktivitetsmiljöer där Kultur- och fritidsförvaltningen, i samråd med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, kommer ta fram en plan för hur idrottsanläggningar, aktivitetsstråk/miljöer, idrottskluster och andra miljöer för fysisk aktivitet får plats i utvecklingen av staden. En anläggningsstrategi 2.0 fast med en bredare inriktning. Denna utvecklingsplan planeras bli färdig under 2021 och blir förhoppningsvis ett användbart och viktigt arbete i framtida planering av Linköping.

3.3.2 Stadsplanering

Linköping växer. Fler människor flyttar hit och fler bostäder byggs. Kommunens expansion skapar konkurrens om mark för idrott, motion och rekreation. Linköpings kommun vill få så många som möjligt att vara aktiva så länge som möjligt. Då krävs det platser att vara på, olika mötesplatser som idrottsanläggningar, motionsspår, aktivitetsparker och andra miljöer för idrott och motion. Tillgång, tillgänglighet och närhet till olika mötesplatser och miljöer för idrott, motion och fysisk aktivitet är av stor betydelse för medborgarnas hälsa och välbefinnande.

När kommunen växer är ytor för rekreation och fysisk aktivitet en viktig del i arbetet med översikts- och detaljplaner. Detta gäller alla typer av mötesplatser som till exempel idrottsanläggningar, motionsspår, utemiljöer, aktivitetsmiljöer och rekreationsområden.

Linköpings kommun har en tydlig planprocess och för att säkerställa att ytor och miljöer för fysisk aktivitet får utrymme i stadsplaneringen deltar och involveras tjänstepersoner från Kultur- och fritidsförvaltningen i de planprocesser där det finns intresse och behov av ytor för fysisk aktivitet.

Kultur- och fritidsförvaltningens deltagande i planarbetet har utökats sedan det idrottspolitiska programmet beslutades och deltar också i olika forum kopplat till planarbetet.

Under 2020 har Linköpings kommun deltagit i Riksidrottsförbundets projekt *Rörelsefaktor* som är en modell och ett verktyg för att få in fysisk aktivitet i stadsplaneringen. Detta verktyg kommer Linköpings kommun att arbeta vidare med under 2021 och förhoppningsvis leder detta till att fysisk aktivitet och rörelse blir självklara inslag i stadsplaneringen.

Lek är livsviktigt, det är lika nödvändigt för barn som att sova, äta och röra på sig. Leken är det som förbereder oss på livets oförutsägbara utmaningar. Genom leken tränar och utvecklar barn såväl fysiska, som sociala och mentala

färdigheter. I leken utforskar barn sig själva, sin omvärld och hur andra människor reagerar, de testar idéer, roller och erfarenheter.

När det finns utrymme för barn att vara kreativa i lek miljöer, ökar möjligheten för att barnen rör på sig. Tillgången till stimulerande miljöer är alltså centralt för att få barn att röra på sig.

Under 2020 har Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen startat upp ett arbete med att ta fram riktlinjer för lek och aktiviteter i Linköpings kommun.

På Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla möjligheter för aktiva transporter genom till exempel planering för ännu bättre cykelmöjligheter i Linköping.

Barnets möjligheter till fysisk aktivitet är till stor del beroende av tillgänglighet. Under 2020 har ett arbete påbörjats för att öka fokus på barnperspektivet i planprocessen vilket kommer att fortsätta under kommande år genom till exempel olika typer av barnkonsekvensanalyser i planarbetet.

3.3.3 Digitaliseringsinsatser

Linköpings kommun har, tillsammans med Tekniska Verken, utvecklat mätning av vattentemperatur vid flera av kommunens sjöbad. Tillsammans med LK-data har IT-strukturen vid flera av kommunens idrottsanläggningar förbättrats för att möjliggöra IOT-lösningar. Det har också installerats sensorer i några av kommunens anläggningar som möjliggör tillgång till olika mätvärden. Kultur- och fritidsförvaltningen har också köpt in utrustning för att kunna live-sända matcher i kommunens tävlingshallar.

3.4 En aktiv skola/förskola

Grunden för rörelseförståelse läggs redan i förskoleåldern. I dag är stillasittandet ett stort samhällsproblem även i de yngre åldrarna. Det finns också skillnader mellan könen där flickorna rör sig mindre än pojkar. Barn ska röra på sig varje dag. Skolan och förskolan är en nyckelfaktor för att få barn att röra på sig mer. Mer tid för idrott och hälsa i grundskolan är positivt men det behövs mer rörelse och fysisk aktivitet även i annan undervisning och på raster. I Linköpings kommun ska det finnas bra förutsättningar och möjligheter för barn och ungdomar att kombinera studier och fysisk aktivitet.

3.4.1 Idrottsundervisning

Grundskolan

Från och med höstterminen 2019 utökades antal idrottslektioner för elever i årskurs 6-9. Detta resulterade i en extra timme idrottsundervisning för alla elever.

I Linköping finns det idrottsprofiler inom 9 olika idrotter fördelat på 4 skolor där Arenaskolan står för 6 av de olika idrottsprofilerna. Totalt går tusen elever en idrottsprofil i årskurs 7-9 läsåret 2020-2021.

Gymnasiet

I Linköping finns en kommunal nationell idrottsutbildning (NIU) på Birgittaskolan med idrotterna ishockey, golf och konståkning. Utöver detta finns ett antal idrottsutbildningar på fristående gymnasieskolor.

Bildningsnämnden fick i internbudgeten för 2020 ett strategiskt utvecklingsuppdrag att utreda förutsättningar för ytterligare ett idrottsgymnasium. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har under året arbetat med en utredning kopplat till detta uppdrag. Syftet med utredningen är att bidra till mer information om idrottsutbildningar i allmänhet samt att problematisera och analysera organisering av idrottsutbildning samt vilken framtida profilering ett idrottsgymnasium i kommunal regi skulle kunna ha.

Det idrottspolitiska programmet har varit ett viktigt underlag i denna utredning med ett antal centrala inriktningar. För att få en väl fungerande idrottsutbildning på gymnasienivå är det viktigt att det finns goda idrottsliga utvecklingsmiljöer där eleverna får verka i en miljö och kultur med tydlig struktur, kompetenta lärare som har en helhetssyn på varje individ samt bra förutsättningar och tillgång till anläggningar och aktivitetsmiljöer.

Det bör finnas en långsiktighet i utbildningen där fokus ska ligga på individens egen utveckling. Fysisk aktivitet och rörelseförståelse bör vara centrala inslag i ett framtida idrottsgymnasium och för att fånga upp de elever som vill kombinera fysisk aktivitet med sina studier bör det finnas ett alternativ som inte specialiserar sig på en specifik idrott utan erbjuder en mångfald av träningsaktiviteter.

3.4.2 Aktivitet under skoltid och i anslutning till skoltid

Ett flertal grundskolor i Linköping har deltagit i projektet *Hälsofrämjande Skolutveckling* som är en statlig satsning för att få utveckla rörelse och hälsa med koppling till lärande. Skolor har ansökt om bidrag för att bland annat anpassa rasterna så att de blir mer fokuserade på fysisk aktivitet, olika pulsträningsmoment och inköp av material för att skapa olika miljöer för rörelse och aktivitet. Arbetet med hälsofrämjande skola fortsätter på skolorna. Många skolor har organiserade rastaktiviteter med rörelse i fokus.

Barn- och ungdomsnämnden har också ett samarbete med organisationen *Idrott utan gränser* som erbjuder ett 15-tal olika skolor ”prova på verksamhet” under idrottslektioner och i anslutning till skoldagen. I denna modell ingår också samarbeten med olika idrottsföreningar. Detta skapar möjligheter för många barn och ungdomar att prova på olika former av idrott och fysisk aktivitet som de kanske annars inte får möjlighet till.

3.4.3 Aktiv fritidsverksamhet

Sportis Sverige är en enskild öppen fritidsverksamhet för barn mellan 10-13 år med fokus på rörelse och fysisk aktivitet. Sportis har bedrivit verksamhet i Lamböhov sedan december 2019 och från och med hösten 2020 har Sportis även etablerat verksamhet i Ljungsbro och Harvestad. Verksamheten följer

Skolverkets råd om att barn ska få utrymme att utveckla en meningsfull fritid och rekreation samt främja sin utveckling som komplement till skolan.

Sportis har samarbeten med både skolor, fritidsverksamhet och föreningsliv och erbjuder en aktiv fritidsverksamhet under tiden mellan att skolan slutar och fram till att barnet går hem. Sportis har också ett samarbete med sex olika grundskolor för att erbjuda aktiv rastverksamhet.

3.4.4 En aktiv förskola

Även inom förskolan är rörelse en viktig del i den pedagogiska verksamheten med inslag som till exempel det pedagogiska läromedlet ”*Mini-röris*” som stimulerar barn till rörelse. Det finns också förskolebussar som möjliggör för förskolor att besöka naturen som främjar rörelse och fysisk aktivitet.

Utomhuspedagogik är ett viktigt inslag i verksamheten på förskolor.

3.4.5 En aktiv lärmiljö, inomhus och utomhus

För att stimulera till rörelse och möjliggöra för fysisk aktivitet i skolan är det viktigt att miljön både inomhus och utomhus är utformad på ett sätt som får eleverna att vara aktiva. Det handlar både om hur klassrum, uppehållsrum, korridorer etc. utformas så att de på ett tryggt och säkert sätt inbjuder till fysisk aktivitet.

Kultur- och fritidsförvaltningen, Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen och Lejonfastigheter har under 2020, i samband med Lejonfastigheters utökade uppdrag, påbörjat ett arbete med att få in denna aspekt i skolors lokal- och funktionsprogram och i arbetet med utformningen av inomhus- och utomhusmiljöer i nya skolbyggnationer. Under 2019-2020 har Lejonfastigheter tillsammans med Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen bland annat gjort studiebesök med syftet att lära mer om aktiva lärmiljöer.

Ett exempel på där fysisk aktivitet och rörelse varit en viktig del i utformningen är arbetet med den nya Kungsbergsskolan och nya Vasahallen.

3.5 Upplevelser som främjar fysisk aktivitet

Idrottsevenemang och elitidrott är en viktig del av evenemangsutbudet och har en betydelsefull funktion för kommunen som en attraktiv evenemangsstad. Linköpings kommun ska erbjuda ett brett utbud av olika typer av upplevelser och evenemang som kan inspirera och locka fler människor att bli fysiskt aktiva.

År 2019 genomfördes en mängd olika idrottsarrangemang, evenemang och upplevelser som till exempel idrottens dag, flertalet större cuper/turneringar och Idrottsgala med utdelning av *Aktiv hela livet – priset*, Linköpings Stadsfest, och flertalet SM- tävlingar.

År 2020 har i stort sett alla arrangemang och evenemang tvingats ställas in eller anpassats utifrån pandemins riktlinjer och restriktioner. Linköpings elitidrott har till stor del utövats utan publik.

Året 2020 skulle också ha präglats av ett stort arbete med planering av SM – veckan 2021 med ambitionen att genomföra den bästa och mest jämställda SM-veckan någonsin. Istället får Linköpings kommun ta sikte på 2022 som kommer innebära en idrottsfest under själva SM-veckan men kommunen planerar också att 2020 ska bli ett ”rörelseår” med fokus på fysisk aktivitet.

4 Samverkan i frågor om idrott och fysisk aktivitet

Flera av de aktiviteter som finns i det idrottspolitiska programmets handlingsplan handlar om vikten av utökad samverkan mellan olika aktörer i frågor som handlar om idrott och fysisk aktivitet.

Processen med framtagandet av det idrottspolitiska programmet och handlingsplanen samt efterföljande arbete med implementering har resulterat i en ökad dialog och samverkan i frågor om idrott, rörelse och fysisk aktivitet. Det idrottspolitiska programmet, och marknadsföringen av programmet, har på olika sätt fått uppmärksamhet i olika form och skapat en bättre kunskap och förståelse för vikten av fysisk aktivitet och vikten av att vi tillsammans måste skapa förutsättningar för människor att röra på sig.

Ett flertal samarbets- och samverkansarbeten har startats upp som ett resultat av implementeringen av det idrottspolitiska programmet, samarbeten som involverat både förvaltningar, kommunala bolag, idrottsrörelsen, Region Östergötland och andra aktörer.

Några exempel:

- Kultur- och fritidsförvaltningen har tillsammans med Kommunledningsförvaltningen bland annat arbetat med Regnbågsveckan, handlingsplan för jämställdhet och framtagandet av en e-utbildning i jämställdhet.
- Tillsammans med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har Kultur- och fritidsförvaltningen startat upp ett flertal samverkansgrupper för att bland annat diskutera ansvarsfrågor och gränsdragningar när det gäller arrenden, anläggningar och driftsfrågor.
- Kommunens Ungdomsombud är sedan årsskiftet 2019-2020 organiserade under kultur- och fritidsnämnden vilket möjliggör för ett närmre samarbete och bättre förutsättningar att nå ut till skolor och ungdomar.
- Tillsammans med Region Östergötland, RF-SISU Östergötland och Linköpings Universitet har ett arbete startat för att bygga upp ett

kunskapscenter där olika kompetenser kring idrott, fysisk aktivitet och rörelseförståelse samlas för att utbyta erfarenheter och kunskap.

Kultur- och fritidsförvaltningen kommer fortsatt initiera och driva arbetet med samverkan inom ramen för det idrottspolitiska programmet. Samarbete och dialog med Social- och omsorgsförvaltningen behöver struktureras och formaliseras med syftet att skapa bra förutsättningar för äldre och personer med olika funktionsvariationer. Ett annat samarbetsprojekt är att arbeta fram en strategi kring samverkan mellan skola, idrottsrörelsen och förvaltningens ungdomsverksamhet (Ung Puls).

Dialogen och samarbetet med Kommunledningsförvaltningen är bra och det sker ett löpande utbyte i olika frågor men kan utvecklas och intensifieras inom frågor som rör bland annat Barnkonventionen, landsbygdsfrågor och digitalisering.

5 Fortsatt arbete

Utvecklingsarbetet med att skapa bra förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet, oavsett i vilken form, är ett ständigt pågående arbete. Många utvecklingsprojekt, anläggningsprojekt och aktiviteter har påbörjats inom ramen för att implementera det idrottspolitiska programmet. Ett arbete som är nödvändigt för att Linköping ska fortsätta utvecklas till en stad som möjliggör för människor att må bra och vara fysiskt aktiva.

Beslutad handlingsplan gäller för mandatperioden och en ny handlingsplan kommer att arbetas fram och börja gälla från och med 2023.